

Susza w Polsce – środowiskowe zjawisko ekstremalne Ewa Krogulec

Amezaga J., Santamaría L., Green A.J., 2002. Biotic Wetland Connectivity - Supporting a New Approach for Wetland Policy, "Acta Oecologica", vol. 23(3), s. 213-222, [https://doi.org/10.1016/S1146-609X\(02\)01152-9](https://doi.org/10.1016/S1146-609X(02)01152-9)

Bobbink R., Whigham D.F., Boudewijn B., Verhoeven J.T.A., 2006. Wetland Functioning in Relation to Biodiversity Conservation and Restoration, w: R. Bobbink, B. Beltman, J.T.A. Verhoeven, D.F. Whigham (red.), Wetlands: Functioning, Biodiversity Conservation, and Restoration, Ecological Studies book series, vol. 191, Springer, Berlin, Heidelberg, s. 1-12. https://doi.org/10.1007/978-3-540-33189-6_1

Brönmark C., Hansson L.-A., 2002. Environmental issues in lakes and ponds: current state and perspectives, "Environmental Conservation", vol. 29(3), s. 290-307. <https://doi.org/10.1017/S0376892902000218>

Fendeková M., Ženišová Z. (red.), 2010. Hydrogeologické sucho, SAH, Bratislava, s. 190.

Fendekowa M., Fendek M., 2012. Groundwater drought in the Nitra river basin -identification and classification, "Journal of Hydrology and Hydromechanics", vol. 60(3) s. 185-193. <https://doi.org/10.2478/v10098-012-0016-1>

Gurwin J., 2014. Long-term monitoring and GIS based determination of groundwater drought propagation, the Lower Silesia region, SW Poland, "Episodes" vol. 37(3), s. 172-181. <https://doi.org/10.18814/epiiugs/2014/v37i3/002>

Hisdal H., Tallaksen L.M., 2003. Estimation of regional meteorological and hydrological drought characteristics: A case study for Denmark, "Journal of Hydrology", vol. 281(3), s. 230-247. [https://doi.org/10.1016/S0022-1694\(03\)00233-6](https://doi.org/10.1016/S0022-1694(03)00233-6)

Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, <https://www.imgw.pl/> (dostęp: 17.01.2024 r.).

Kazimierski B., Cabalska J., Mikołajczyk A., Pilichowska-Kazimierska E., 2009. Ocena zagrożenia suszą hydrogeologiczną (gruntową) na obszarze Polski. Materiały XVIII Ogólnopolskiego Sympozjum Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego, Szymbark.

Kazimierski B., Macioszczyk A., 2003. Propozycja interpretacji i prezentacji wyników monitoringu wód podziemnych, w: B. Jaworska-Szulc, B. Kozerski (red.), Współczesne Problemy Hydrogeologii, t. 11, Gdańsk, s. 399-410.

Kløve B., Ala-aho P., Bernard G., ..., Widerlund A., 2011. Groundwater dependent ecosystems. Part I: Hydroecological status and trends, "Environmental Science & Policy", vol. 14(7), s. 770-781. <https://doi.org/10.1016/j.envsci.2011.04.002>

Krogulec E., 2010. Evaluation of infiltration rates within the Vistula River valley, central Poland, "Acta Geologica Polonica", vol. 60(4), s. 617-628.

Krogulec E., 2018. Evaluating the risk of groundwater drought in groundwater-dependent ecosystems in the central part of the Vistula River Valley, Poland, "Ecohydrology & Hydrobiology", vol. 18(1), s. 82-91. <https://doi.org/10.1016/j.ecohyd.2017.11.003>

Krogulec E., Gruszczyński T., Kowalczyk S., Małecki J.J., Mieszkowski R., Porowska D., Sawicka K., Trzeciak J., Wojdalska A., Zabłocki S., Zaszewski D., 2022. Causes of groundwater level and chemistry changes in an urban area; a case study of Warsaw, Poland, "Acta Geologica Polonica", vol. 72(4), s. 495-517, <https://doi.org/10.24425/agp.2022.142645>

Krogulec E., Zabłocki S., Sawicka K., 2016. Changes in groundwater regime during vegetation period in groundwater dependent ecosystems, "Acta Geologica Polonica", vol. 66(3), s. 525-540.

<https://doi.org/10.1515/agp-2016-0024>

Krogulec E., Zabłocki S., Sawicka K., 2020. Temporal and Spatial Diversity of Renewable Groundwater Resources in the River Valley, "Applied Sciences", vol. 10(14), 4827,

<https://doi.org/10.3390/app10144827>

Machlica A., Horvát O., 2010. Influence of Meteorological Drought on Selected Components of Water Balance in Horna Nitra Area, Slovakia, BALWOIS 2010 - Ohrid, Republic of Macedonia - 25, 29 May 2010.

Mawdsley J., Petts G.E., Walker S., 1994. Assessment of drought severity, British Hydrological Society Occasional Paper No. 3, UK, s. 1-30.

Słownik języka polskiego PWN, 2024. hasło: susza, <https://sjp.pwn.pl/> (dostęp: 17.01.2024 r.).

Słownik ochrony środowiska, 2024. hasło: susza, <https://www.teraz-srodowisko.pl/slownik-ochrona-srodowiska/definicja/susza.html> (dostęp: 17.01.2024 r.).

Stahl K., 2001. Hydrological Drought: A Study across Europe, Institute of Hydrology of Albert-Ludwigs-University of Freiburg i. Br., s. 122.

Staśko S., Olichwer T., Tarka R., 2008. Susza hydrogeologiczna w Sudetach,

w: B. Mońka (red.), Zarządzanie zasobami wodnymi w dorzeczu Odry. XII Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Techniczna, Szklarska Poręba, 11-14 maja 2008 r., Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, Wrocław.

Tallaksen L.M., Madsen H., Clausen B., 1997. On the definition and modelling of streamflow drought duration and deficit volume, "Hydrological Sciences Journal", vol. 42(1), s. 15-33.

<https://doi.org/10.1080/02626669709492003>

Tallaksen L.M., Van Lanen H.A.J. (red.), 2004. Hydrological Drought. Processes and Estimation Methods for Streamflow and Groundwater, Developments in Water Science, 48, Elsevier Science B.V., Amsterdam.

Tarka R., Staśko S., 2010. Wahania zwierciadła wód podziemnych jako odzwierciedlenie ekstremalnych sytuacji pogodowych, w: P. Migoń (red.), Wyjątkowe zdarzenia przyrodnicze na Dolnym Śląsku i ich skutki, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, s. 241-255.

Tate E.L., Gustard A., 2000. Drought Definition: A Hydrological Perspective, w: J.V. Vogt, F. Somma (red.), Drought and Drought Mitigation in Europe, Advances in Natural and Technological Hazards Research, vol. 14, Springer, Dordrecht, s. 23-48. https://doi.org/10.1007/978-94-015-9472-1_3

Tokarczyk T., 2010. Niżówka jako wskaźnik suszy hydrologicznej, IMGW, Warszawa, s. 164.

Tokarczyk T., Jakubowski W., 2006. Temporal and spatial changeability of drought in mountain catchments of Nysa Klodzka basin, Climate Variability and Change - Hydrological Impacts (Proceedings of the Fifth FRIEND World Conference held at Havana, Cuba, November 2006), IAHS Publ. 308, s. 139-144.

Tokarczyk T., Szalińska W., 2013. The operational drought hazard assessment scheme - performance and preliminary results, "Archives of Environmental Protection", vol. 39(3), s. 61-77,

<https://doi.org/10.2478/aep-2013-0028>

Tokarczyk T., Szalińska W., Otop I., Bedryj M., 2017. Zarządzanie ryzykiem suszy, Monografie Komitetu Gospodarki Wodnej Polskiej Akademii Nauk, z. 40, s. 87.

Van Lanen H.A.J., Peters E., 2000. Definition, Effects and Assessment of Groundwater Droughts, w: J.V. Vogt, F. Somma (red.), Drought and Drought Mitigation in Europe, Advances in Natural and Technological Hazards Research, vol. 14, Springer, Dordrecht, s. 49-61. https://doi.org/10.1007/978-94-015-9472-1_4

Vlachos E.L., Douglas J., 1983. Drought impacts, w: V. Yevjevich, L. da Cunha, E. Vlachos (red.), Coping with Droughts, Water Resources Publication, Littleton, CO.

Wagner I., Marsalek J., Breil P. (red.), 2008. Aquatic Habitats in Sustainable Urban Water Management: Science, Policy and Practice, Taylor and Francis/Balkema, Leiden, s. 256,

Zaszewski D., 2018. Ilościowa ocena zasilania wód podziemnych z wykorzystaniem teledetekcji satelitarnej, Repozytorium UW, 22.05.2018, URI: <https://depotuw.ceon.pl/handle/item/2638> (dostęp: 17.01.2024 r.).

Zelenhasić E., Salvai A., 1987. A method of streamflow drought analysis, "Water Resources Research", vol. 23(1), s. 156-168. <https://doi.org/10.1029/WR023i001p00156>

Akty prawne

Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.Urz. WE L 327, s. 1).

Dyrektywa 2006/118/WE z 12 grudnia 2006 r. w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu (Dz.Urz. UE L 372, s. 19).

Ustawa z 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz.U. z 2017 r. poz. 1897).

Ustawa z 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz.U. z 2023 r. poz. 1478 ze zm.).

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz.U. z 2021 r. poz. 1615).

Komisja Wspólnot Europejskich, 2007. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady. Rozwiązanie problemu dotyczącego niedoboru wody i susz w Unii Europejskiej, {SEK(2007) 993}{SEK(2007) 996}, KOM(2007) 414 final, Bruksela, 18.07.2007, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=celex%3A52007DC0414> (dostęp: 19.01.2024 r.).

Komisja Europejska, 2012. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. Sprawozdanie z przeglądu europejskiej polityki w dziedzinie niedoboru wody i susz, {SWD(2012) 380 final}, COM(2012) 672, Bruksela, 14.11.2012, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012DC0672&from=ET> (dostęp: 19.01.2024 r.).

Susza w Polsce – aspekty prawne Adam Niewiadomski

Adler R.W., 2010. Drought, sustainability, and the law, "Sustainability", vol. 2(7), s. 2176-2196. <https://doi.org/10.3390/su2072176>

Biszyga A., Płonka-Bielenin K., 2017. Instytucja stanu klęski żywiołowej w polskim systemie prawnym, w: Ł. Baratyński, P. Ramiączek, K. Spryszak (red.), Współczesne wyzwania państwa i prawa. Księga jubileuszowa prof. Jerzego Jaskierni z okazji 45-lecia pracy naukowej, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń.

Błaszczak T., 2005. Ramowa Dyrektywa Wodna: Strategia wdrażania, "Coastline Reports", nr 6, s. 87-99.

Bruch C., Weinthal E., Troell J., 2020. Water law and governance in post-conflict settings, "RECIEL. Review of European, Comparative & International Environmental Law", vol. 29(1), s. 7-20, <https://doi.org/10.1111/reel.12319>

Caillet V., 2021. Instrumente zur Durrebewältigung im öffentlichen Wasserrecht-Eine rechtsvergleichende Untersuchung zwischen dem Bundesland Baden-Württemberg und dem US Bundesstaat Kalifornien, Universität Heidelberg.

European Commission, 2007. Drought Management Plan Report Including Agricultural, Drought Indicators and Climate Change Aspects (Water Scarcity and Droughts Expert Network), Technical Report 2008-023, Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg.

Godyń I., 2009. Instrumenty planistyczne i zarządzania dla potrzeb łagodzenia zjawiska suszy, "Środowisko. Czasopismo Techniczne", R. 106, z. 1-Ś, s. 59-68.

Grela J., Jelonek M., Sadąg T., 2009. Zrównoważone użytkowanie oraz ochrona ekosystemów wodnych w świetle wymagań prawa europejskiego i polskiego, "Architektura. Czasopismo Techniczne", R. 106, z. 2-A (10), s. 49-54.

Gromiec M., 2014. Problemy zaopatrzenia Polski w wodę - zasoby, zagrożenia, rozwiązania, "Przyszłość. Świat-Europa-Polska", nr 2/30, s. 64-86.

Henry S., 2017. The EU water framework directive - Challenges, gaps and potential for the future, "Journal for European Environmental and Planning Law", vol. 14(3-4), s. 249-268. <https://doi.org/10.1163/18760104-01403001>

Herbich P., 2019. Ocena możliwości wykorzystania rezerw zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych do łagodzenia skutków suszy w rolnictwie, "Biuletyn Państwowego Instytutu Geologicznego", z. 475, s. 51-58. <https://doi.org/10.7306/bpig.6>

Jabłoński M., 2011. Prawno-administracyjne aspekty ochrony wód w Polsce, "Studia Ecologiae et Bioethicae", vol. 9/4, s. 49-62. <https://doi.org/10.21697/seb.2011.9.4.04>

Kazimierzczuk M., 2022. Ograniczenie prawa własności podczas stanu klęski żywiołowej, "Civitas et Lex", t. 34/2, s. 47-63. <https://doi.org/10.31648/cetl.7168>

Keikha A., Mehrabi Boshraabadi H., Mardani Najafabadi M., Ziaee S., 2021.

Evaluation of water market performance and its comparison with different allocation rules of water in drought conditions, "Quarterly Journal of Agricultural Economics and Development", vol. 29(2), s. 29-53.

Krogulec E., Niewiadomski A., 2023. Hydrogeological and legal aspects of drought in Poland, "Studia Iuridica", nr 99, s. 518-534. <https://doi.org/10.31338/2544-3135.si.2024-99.29>

Liu X., Guo P., Tan Q., Zhang F., Huang Y., Wang Y., 2021. Drought disaster risk management based on optimal allocation of water resources, "Natural Hazards", vol. 108(1), s. 285-308.

<https://doi.org/10.1007/s11069-021-04680-2>

Mayer Ch., 2022. Das Wasserentnahmeentgelt - Eine aktuelle rechtliche Bestandsaufnahme als Grundlage für die Diskussion über die Eignung des Wasserentgelts als Finanzierungsinstrument zum Schutz von Grundwasservorkommen vor klimawandelbedingten Beeinträchtigungen, "Natur und Recht", vol. 44(7), s. 461-465. <https://doi.org/10.1007/s10357-022-4026-4>

Mielcarek M., 2022. Niewystarczająca ochrona zasobów wodnych w gminach wiejskich-gospodarowanie przedsiębiorstw wodociągowych, "Kontrola Państwowa", vol. 67(6/407), s. 60-69.

Mikos P., 2019. Szybciej zostanie stwierdzona susza rolnicza, "Tygodnik Poradnik Rolniczy", nr 18-19, s. 780-781.

Miłaszewski R., 2003. Wprowadzenie do analiz ekonomicznych w świetle ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/WE wraz z oceną ich implikacji dla planowania w gospodarowaniu wodami w Polsce, Departament Zasobów Wodnych, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, październik.

Muraszkiewicz M., 2016. Ku nowej utopii, ku inteligentnym miastom, w: D. Gotlib, R. Olszewski (red.), Smart city. Informacja przestrzenna w zarządzaniu inteligentnym miastem, WN PWN, Warszawa.

Płonka-Bielenin K., 2018. Organizacja prawna gospodarki wodnej na poziomie województwa w zakresie zarządzania kryzysowego - analiza prawna, "Ius et Administratio" 2018, nr 4, s. 1-14.

Puharinen S.T., 2022. Free Rivers or Legal Certainty?: Review of Hydropower Permits Under EU Water Law, "European Energy and Environmental Law Review", vol. 31(1), s. 54-67.

<https://doi.org/10.54648/EELR2022004>

Rakoczy B., 2018. Prawo wodne. Praktyczny przewodnik, Wolters Kluwer, Warszawa.

Rotko J., 2003. Zgodność ustawy Prawo wodne z Ramową Dyrektywą Wodną, "Gospodarka Wodna", nr 7, s. 272-277.

Sołtuniak J., 2016. Wpływ suszy hydrologicznej na inwestycje w energetyce wodnej. Możliwości zapobiegania skutkom suszy, "Gospodarka w Praktyce i Teorii", nr 3(44), s. 77-91.

<https://doi.org/10.18778/1429-3730.44.06>

Stębel M., Szafranski A., Wojciechowski P., 2022. Miasto zrównoważone w Agendzie 2030, w: M. Stębel, A. Szafranski, P. Wojciechowski (red.), Zrównoważone miasto. Stan faktyczny i wyzwania prawne realizacji Agendy 2030, Legalis.

Suligowski Z., 2019. Nowe prawo wodne - powodzie, susze i melioracje, "Inżynieria Morska i Geotechnika", nr 1, s. 3-9.

Wawer R., 2020. Gospodarowanie wodą w rolnictwie w zmieniającym się klimacie. Perspektywa przejścia na rolnictwo nawadniane a sprawiedliwe i zrównoważone korzystanie z wód w świetle rozwiązań hiszpańskich i postępu w informatyce, "Polish Journal of Agronomy", nr 41, s. 38-48.

Wertmann L., 2021. Anpassung an Trockenheit und Durre - welche wasserrechtlichen Handlungsmöglichkeiten gibt es?, "Natur und Recht", vol. 43(5), s. 328-329.

<https://doi.org/10.1007/s10357-021-3840-4>

Woźnicka M., Kuczyńska A., 2019. Rewizja dyrektyw unijnych dotyczących zarządzania zasobami wodnymi - plany Komisji Europejskiej w zakresie nowelizacji polityki wodnej UE, "Biuletyn Państwowego Instytutu Geologicznego", nr 475.

Woźnicka M., Przytuła E., Palak-Mazur D., 2021. Funkcjonowanie systemu ochrony wód podziemnych w Polsce w świetle przepisów ustawy Prawo wodne, w: E. Krogulec (red.), Wybrane zagadnienia hydrogeologiczne oraz różne aspekty związane z eksploatacją wód podziemnych, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź. <https://doi.org/10.18778/8220-655-5.10>

Zębek E., 2022. Legal solutions of lake monitoring systems in Poland in compliance with the Water Framework Directive, "Review of European and Comparative Law", vol. 49(2), s. 173-201. <https://doi.org/10.31743/recl.13419>

Akty prawne

Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.Urz. UE L 327, s. 1, ze zm.).

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz.Urz. UE L 26 z 28.01.2012 r., s. 1, ze zm.).

Ustawa z 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz.U. z 2022 r. poz. 2329 ze zm.).

Ustawa z 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz.U. z 2023 r. poz. 682 ze zm.).

Ustawa z 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2023 r. poz. 344 ze zm.).

Ustawa z 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2024 r. poz. 54).

Ustawa z 18 kwietnia 2002 r. o stanie kłęski żywiolowej (Dz.U. z 2017 r. poz. 1897).

Ustawa z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2023 r. poz. 977 ze zm.).

Ustawa z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2023 r. poz. 1336 ze zm.).

Ustawa z 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2023 r. poz. 1259 ze zm.).

Ustawa z 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. z 2023 r. poz. 122).

Ustawa z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2023 r. poz. 1094 ze zm.).

Ustawa z 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2023 r. poz. 633 ze zm.).

Ustawa z 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz.U. z 2023 r. poz. 1478 ze zm.).

Ustawa z 5 lipca 2018 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących (Dz.U. z 2021 r. poz. 1538).

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia

Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz.U. z 2021 r. poz. 1615).

Komisja Wspólnot Europejskich, 2007. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady. Rozwiązanie problemu dotyczącego niedoboru wody i susz w Unii Europejskiej, {SEK(2007) 993}{SEK(2007) 996}, KOM(2007) 414 final, Bruksela, 18.07.2007, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=celex%3A52007DC0414> (dostęp: 19.01.2024 r.).

Komisja Europejska, 2012. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. Sprawozdanie z przeglądu europejskiej polityki w dziedzinie niedoboru wody i susz, {SWD(2012) 380 final}, COM(2012) 672, Bruksela, 14.11.2012, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012DC0672&from=ET> (dostęp: 19.01.2024 r.).

Orzecznictwo

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z 26 listopada 2020 r., II SA/Wr 307/20, LEX nr 3109063.

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z 26 listopada 2020 r., II SA/Wr 308/20, LEX nr 3152029.

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Rzeszowie z 3 stycznia 2019 r., II SA/Rz 634/18, LEX nr 2601977.

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Rzeszowie z 4 października 2018 r., II SA/Rz 682/18, LEX nr 2582436.

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z 19 września 2018 r., II SA/Wr 474/18, LEX nr 2613906.

Antropologia społeczna i kulturowa w badaniu suszy Anna M. Ostrowska

Agamben G., 1998. *Homo Sacer: Sovereign Power and Bare Life*, transl. D. Heller-Roazen, Stanford University Press, Stanford, CA.

Audefroy J.F., Cabrera Sánchez B.N., 2017. Integrating local knowledge for climate change adaptation in Yucatan, Mexico, "International Journal of Sustainable Built Environment", vol. 6, s. 228-237, <https://iks.ukzn.ac.za/sites/default/files/117.pdf> (dostęp: 7.02.2024 r.).
<https://doi.org/10.1016/j.ijse.2017.03.007>

Bagby Ph., 1975. *Kultura i historia*, PIW, Warszawa.

Bankoff G., Hilhorst D., 2004. Introduction: mapping vulnerability, w: G. Bankoff, G. Frerks, D. Hilhorst (red.), *Mapping Vulnerability: Disasters, Development, and People*, Earthscan, London, s. 1-9.
<https://doi.org/10.4324/9781003219453-1>

Barrios R.E., 2011. "If you did not grow up here, you cannot appreciate living here": neoliberalism, space-time, and affect in post-Katrina recovery planning, "Human Organization", vol. 70(2), s. 118-127.
<https://doi.org/10.17730/humo.70.2.d4356255x771r663>

Barrios R.E., 2016. Resilience: a commentary from the vantage point of anthropology, "Annals of Anthropology Practice", vol. 40(1), s. 28-38. <https://doi.org/10.1111/napa.12085>

- Barrios R.E., 2017. *Governing Affect: Neoliberalism and Disaster Recovery*, University of Nebraska Press, Lincoln. <https://doi.org/10.2307/j.ctt1mtz7p9>
- Benadusi M., 2016. The earth will tremble? Expert knowledge confronted after the 2009 L'Aquila earthquake, "Archivio Antropologico Mediterraneo", vol. 18(2), s. 17-32.
- Biersack A., 1999. Introduction: From the 'New Ecology' to New Ecologies, "American Anthropologist", vol. 101(1), s. 5-18. <https://doi.org/10.1525/aa.1999.101.1.5>
- Boke Ch., 2016. "Care." Theorizing the contemporary, *Society for Cultural Anthropology*, 12.07.2016, <https://culanth.org/fieldsights/care> (dostęp: 12.12.2022 r.).
- Briggs C., 2004. Theorizing modernity conspiratorially: Science, scale, and the political economy of public discourse in examinations of a cholera epidemic, "American Ethnologist", vol. 32(2), s. 164-187. <https://doi.org/10.1525/ae.2004.31.2.164>
- Button G., 2010. *Disaster Culture: Knowledge and Uncertainty in the Wake of Human and Environmental Catastrophe*, Left Coast Press, Walnut Creek, CA.
- Button G.V., Eldridge E.N., 2016. A poison runs through it: the Elk River chemical spill in West Virginia, w: G.V. Button, M. Schuller (red.), *Contextualizing Disaster*, Berghahn, New York, s. 19-43. <https://doi.org/10.2307/jj.5590561.4>
- Button G.V., Schuller M., 2016. Introduction, w: G.V. Button, M. Schuller (red.), *Contextualizing Disaster*, Berghahn, New York, s. 1-18. <https://doi.org/10.1515/9781789204773-001>
- Carr L.J., 1932. Disaster and the sequence-pattern concept of social change, "American Journal of Sociology", vol. 38(2), s. 209-215. <https://doi.org/10.1086/216030>
- Casagrande D.G., McIlvane-Newsad H., Jones E.C., 2015. Social networks of help-seeking in different types of disaster responses to the 2008 Mississippi River floods, "Human Organization", vol. 74(4), s. 351-361. <https://doi.org/10.17730/0018-7259-74.4.351>
- Cerne M.M., 1997. The risks and reconstruction model for resettling displaced populations, "World Development", vol. 25(10), s. 1569-1587. [https://doi.org/10.1016/S0305-750X\(97\)00054-5](https://doi.org/10.1016/S0305-750X(97)00054-5)
- Charnley S., Poe M.R., Ager A.A., Spies T.A., Platt E.K., Olsen K.A., 2015. A burning problem: Social dynamics of disaster risk reduction through wildfire mitigation, "Human Organization", vol. 74(4), s. 329-340. <https://doi.org/10.17730/0018-7259-74.4.329>
- Collier S.J., Lakoff A., 2015. Vital Systems Security: Reflexive Biopolitics and the Government of Emergency, "Theory, Culture & Society", vol. 32(2), s. 19-51. <https://doi.org/10.1177/0263276413510050>
- Companion M., Chaiken M.S. (red.), 2017. *Responses to Disasters and Climate Change: Understanding Vulnerability and Fostering Resilience*, CRC Press, Boca Raton, FL. Crate S.A., Nuttall M. (red.), 2016. *Anthropology and Climate Change: From Encounters to Actions*, Routledge, New York.
- di Leonardo M., 2008. Introduction: new global and American landscapes of inequality, w: J.L. Collins, M. di Leonardo, B. Williams (red.), *New Landscapes of Inequality: Neoliberalism and the Erosion of Democracy in America*, School for Advanced Research Press, Santa Fe, s. 3-20.
- DiFruscia K.T., 2010. Shapes of freedom: an interview with Elizabeth A. Povinelli, "Altérités", vol. 7(1), s. 88-98.

- Enarson E., 2000. Gender and Natural Disasters, InFocus Programme on Crisis Response and Reconstruction, Working Paper, No. 1, Geneva, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---emp_ent/---ifp_crisis/documents/publication/wcms_116391.pdf (dostęp: 6.12. 2022 r.).
- Ensor M., 2009. Gender matters in post-disaster reconstruction, w: M.O. Ensor (red.), The Legacy of Hurricane Mitch: Lessons from Post-Disaster Reconstruction in Honduras, University of Arizona Press, Tucson, s. 129-155. <https://doi.org/10.2307/j.ctv2jhjw82.11>
- Faas A.J., 2017. All the years combine: the expansion and contraction of time and memory in disaster response [w:] M. Companion, M.S. Chaiken (red.), Responses to Disasters and Climate Change: Understanding Vulnerability and Fostering Resilience, CRC Press, Boca Raton, FL, s. 249-258. <https://doi.org/10.1201/9781315315928-24>
- Faas A.J., Barrios R.E., 2015. Applied anthropology of risks, hazards, and disasters, "Human Organization", vol. 74(4), s. 287-295. <https://doi.org/10.17730/0018-7259-74.4.287>
- Faas A.J., Velez A.-L.K., FitzGerald C., Nowell B.L., Steelman T.A., 2016. Patterns of preference and practice: bridging actors in wildfire response networks in the American Northwest, "Disasters", vol. 41(3), (dostęp: 5.12.2022 r.). <https://doi.org/10.1111/disa.12211>
- Ferguson J., 1990. The Anti-Politics Machine: "Development", Depoliticization, and Bureaucratic Power in Lesotho, University of Minnesota Press, Minneapolis.
- Fortun K., 2001. Advocacy after Bhopal: Environmentalism, Disaster, New Global Orders, University of Chicago Press, Chicago. <https://doi.org/10.7208/chicago/9780226257181.001.0001>
- Foucault M., 1970. The Order of Things: An Archaeology of the Human Sciences, Random House, New York.
- Foucault M., 1978. History of Sexuality, vol. 1, Random House, New York.
- Foucault M., 1980. Power/Knowledge: Selected Interviews and Other Writings, 1972-1977, red. C. Gordon, Pantheon Books, New York.
- Foucault M., 2004. Security, Territory, Population: Lectures at the Collège de France, 1977-1978, red. M. Senellart, Picador, New York.
- Franklin A., 2008. A choreography of fire: a post-humanist account of Australians and Eucalypts, w: A. Pickering, K. Guzik (red.), The Mangle in Practice: Science, Society, and Becoming, Duke University Press, Durham, NC, s. 17-45. <https://doi.org/10.1215/9780822390107-001>
- Gamburd M.R., 2013. The Golden Wave: Culture and Politics after Sri Lanka's Tsunami Disaster, Indiana University Press, Bloomington.
- Guggenheim S., Cernea M.M., 1993. Anthropological approaches to involuntary resettlement: policy, practice, and theory, w: M. Cernea, S. Guggenheim (red.), Anthropological Approaches to Resettlement: Policy, Practice, and Theory, Westview Press, Boulder, CO, s. 1-12. <https://doi.org/10.4324/9780429042218-1>
- Gunewardena N., Schuller M. (red.), 2008. Capitalizing on Catastrophe: Neoliberal Strategies in Disaster Reconstruction, AltaMira Press, Lanham, MD. Harvey D., 2005. A Brief History of Neoliberalism, Oxford University Press, Oxford.
- Hastrup F., 2011. Weathering the World: Recovery in the Wake of the Tsunami in a Tamil Fishing Village, Berghahn Books, Oxford.

- Hewitt K. (red.), 1983. Interpretations of Calamity: From the Viewpoint of Human Ecology, Allen and Unwin, Boston, MA.
- Hoffman S., 1999. The regenesi of traditional gender patterns in the wake of disaster, w: A. Oliver-Smith, S.M. Hoffman (red.), The Angry Earth: Disaster in Anthropological Perspective, Routledge, New York, s. 173-191.
- Howe C., 2015. Latin America in the Anthropocene: energy transitions and climate change mitigations, "Journal of Latin American and Caribbean Anthropology", vol. 20(2), s. 231-241. <https://doi.org/10.1111/jlca.12146>
- Howe C., Pandian A., 2016. Lexicon for an Anthropocene yet unseen. Theorizing the contemporary, Society for Cultural Anthropology, 21.01.2016, <https://culanth.org/fieldsights/803-lexicon-for-an-anthropocene-yet-unseen> (dostęp: 11.06.2023 r.).
- Howitt A.M., Leonard H.B. (red.), 2009. Managing Crises: Response to Large-Scale Emergencies, CQ Press, Washington.
- Ingold T., 2000. The Perception of the Environment: Essays on Livelihood, Dwelling, and Skill, Routledge, New York.
- Jackson A.T., 2011a. Diversifying the dialogue post-Katrina - race, place, and displacement in New Orleans, U.S.A., "Transforming Anthropology", vol. 19(1), s. 3-16. <https://doi.org/10.1111/j.1548-7466.2011.01109.x>
- Jackson D.D., 2011b. Scents of place: the displacement of a First Nations community in Canada, "American Anthropologist", vol. 113(4), s. 606-618. <https://doi.org/10.1111/j.1548-1433.2011.01373.x>
- Jones E.C., Murphy A.D., 2015. Social organization of suffering and justice-seeking in a tragic day care fire disaster, w: R.E. Anderson (red.), World Suffering and Quality of Life, Springer, Dordrecht, Neth., s. 281-291. https://doi.org/10.1007/978-94-017-9670-5_21
- Latour B., 1993. We Have Never Been Modern, Harvard University Press, Cambridge, MA.
- Latour B., 1999. Pandora's Hope: Essays on the Reality of Science Studies. Harvard University Press, Cambridge, MA.
- Lazari-Pawłowska I., 1976. Schweitzer, Wiedza Powszechna, Warszawa.
- Lévi-Strauss C., 1966. The Savage Mind, Chicago University Press, Chicago.
- Makley C., 2014. Spectacular compassion: "natural" disasters and national mourning in China's Tibet, "Critical Asian Studies", vol. 46(3), s. 371-404. <https://doi.org/10.1080/14672715.2014.935132>
- Maldonado J.K., Shearer C., Bronen R., Peterson K., Lazrus H., 2013. The impact of climate change on tribal communities in the US: displacement, relocation, and human rights, "Climate Change", vol. 120(3), s. 601-614. <https://doi.org/10.1007/s10584-013-0746-z>
- Marchezini V., 2015. The biopolitics of disaster: power, discourses, and practices, "Human Organization", vol. 74(4), s. 362-71. <https://doi.org/10.17730/0018-7259-74.4.362>
- Marino E., 2015. Fierce Climate, Sacred Ground: An Ethnography of Climate Change in Shishmaref, Alaska, University of Alaska Press, Fairbanks.

Marino E., Lazrus H., 2015. Migration or forced displacement? The complex choices of climate change and disaster migrants in Shishmaref, Alaska and Nanumea, Tuvalu, "Human Organization", vol. 74(1), s. 341-350. <https://doi.org/10.17730/0018-7259-74.4.341>

Masco J., 2006. Nuclear Borderlands: The Manhattan Project in Post-Cold War New Mexico, Princeton University Press, Princeton, NJ. <https://doi.org/10.1515/9781400849680>

Masco J., 2009. Bad weather: on planetary crisis, "Social Studies of Science", vol. 40(1), s. 7-40. <https://doi.org/10.1177/0306312709341598>

McCaffrey S., 2004. Thinking of wildfire as natural hazard, "Society and Natural Resources", vol. 17, s. 509-516. <https://doi.org/10.1080/08941920490452445>

Mitchell T., 2002. Rule of Experts: Egypt, Techno-Politics, Modernity, University of California Press, Berkeley. <https://doi.org/10.1525/9780520928251>

Nelson D.R., Finan T.J., 2009. Praying for Drought: Persistent Vulnerability and the Politics of Patronage in Ceara, Northeast Brazil, "American Anthropologist", New Series, vol. 111(3), s. 302-316. <https://doi.org/10.1111/j.1548-1433.2009.01134.x>

Nielsen-Pincus M., Charnely S., Mosely C., 2013. The influence of market proximity on national forest hazardous fuels reduction treatments, "Journal of Forest Science", vol. 59(5), s. 566-577. <https://doi.org/10.5849/forsci.11-096>

O'Keefe P., Westgate K., Wisner B., 1976. Taking the naturalness out of natural disasters, "Nature", vol. 260(5552), s. 566-567. <https://doi.org/10.1038/260566a0>

O'Leary N., 2019. Holandia znika w morzu - opuścić ręce czy walczyć?, Onet Politico, 23.12.2019, <https://wiadomosci.onet.pl/politico/kiedy-holandia-zniknie-wmorzu-globalne-ocieplenie/8sj04y3> (dostęp: 18.07.2023 r.).

Oliver-Smith A., 1986. The Martyred City: Death and Rebirth in the Andes, University of New Mexico Press, Albuquerque.

Oliver-Smith A., 1996. Anthropological research on hazards and disasters, "Annual Review of Anthropology", vol. 25, s. 303-328. <https://doi.org/10.1146/annurev.anthro.25.1.303>

Oliver-Smith A., 1999. "What is a disaster?": Anthropological perspectives on a persistent question, w: A. Oliver-Smith, S.M. Hoffman (red.), The Angry Earth: Disaster in Anthropological Perspective, Routledge, New York, s. 18-34. <https://doi.org/10.4324/9780203821190>

Oliver-Smith A., 2002. Theorizing disasters: nature, power and culture, w: S. Hoffman., A. Oliver-Smith (red.), Catastrophe & Culture: The Anthropology of Disaster, New Mexico, School for Advanced Research Press, Santa Fe, s. 23-48.

Oliver-Smith A., Hoffman S.M. (red.), 1999. The Angry Earth: Disaster in Anthropological Perspective, Routledge, New York. <https://doi.org/10.4324/9780203821190>

Oliver-Smith A. (red.), 2009. Development & Dispossession: The Crisis of Forced Displacement and Resettlement, University of New Mexico Press, School for Advanced Research Press, Santa Fe.

Ong A., 2005. Ecologies of expertise: assembling flows, managing citizenship, w: A. Ong, S. Collier (red.), Global Assemblages: Technology, Politics and Ethics as Anthropological Problems, Blackwell, Hoboken, NJ, s. 337-353. <https://doi.org/10.1002/9780470696569.ch18>

Ong A., 2006. Neoliberalism as Exception: Mutations in Citizenship and Sovereignty, Duke Univ. Press, Durham NC. <https://doi.org/10.1515/9780822387879>

Petryna A., 2002. Life Exposed: Biological Citizens after Chernobyl, Princeton University Press, Princeton NJ.

Pickering A., 1995. The Mangle of Practice: Time, Agency, and Science, The University of Chicago Press, Chicago. <https://doi.org/10.7208/chicago/9780226668253.001.0001>

Pickering A., Guzik K. (red.), 2008. The Mangle in Practice: Science, Society, and Becoming, Duke University Press, Durham, NC. <https://doi.org/10.2307/j.ctv11smg5w>

Pietraszewski M., 2019. Prawicowy Twitter oszalał. Absurdalne wpisy po pożarze Notre Dame. "Upadek chrześcijaństwa", "spłonimy wszyscy", Radio Zet, Wiadomości, 16.04.2019, <https://wiadomosci.radiozet.pl/polska/Pozar-Notre-Dame.-Prawicowy-Twitter-oszalał> (dostęp: 21.07.2023 r.).

Povinelli E.A., 2006. Empire of Love: Toward a Theory of Intimacy, Genealogy, and Carnality, Duke University Press, Durham, NC. <https://doi.org/10.2307/j.ctv1220mt8>

Quarantelli E.L., 1998. Epilogue: Where we have been and where we might go, w: E.L. Quarantelli (red.), What is a disaster? Perspectives on the question, Routledge, New York, s. 234-273.

Rabinow P., 2005. Midst anthropology's problems, w: A. Ong, S. Collier (red.), Global Assemblages: Technology, Politics and Ethics as Anthropological Problems, Blackwell, Hoboken, NJ, s. 40-54. <https://doi.org/10.1002/9780470696569.ch3>

Rappaport R.A., 1984. Pigs for the Ancestors: Ritual in the Ecology of a New Guinea People, Waveland Press, Long Grove, IL.

Reddy E., 2016. Stability. Theorizing the Contemporary, Society for Cultural Anthropology, 12.07.2016, <https://culanth.org/fieldsights/920-stability> (dostęp: 11.12.2022 r.).

Royal Society, US National Academy of Sciences, 2020. Climate Change: Evidence and Causes, Washington, DC, https://royalsociety.org/~media/royal_society_content/policy/projects/climate-evidence-causes/climate-change-evidence-causes.pdf (dostęp: 7.02.2024 r.).

Sahlins M., 1972. Stone Age Economics, Aldine and Atherton, Chicago.

Sahlins M., 1983. Other times, other customs: the anthropology of history, "American Anthropologist", vol. 85(3), s. 517-544. <https://doi.org/10.1525/aa.1983.85.3.02a00020>

Scudder T., Colson E., 1982. From welfare to development: a conceptual framework for the analysis of dislocated people, w: A. Hansen, A. Oliver-Smith (red.), Involuntary Migration and Resettlement: The Problems and Responses of Dislocated People, Westview Press, Boulder, CO, s. 267-287. <https://doi.org/10.4324/9780429052293-15>

Smith N., 1984. Uneven Development: Nature, Capital and the Production of Space, Blackwell, London.

Solway J.S., 1994. Drought as revelatory crisis: an exploration of shifting entitlements and hierarchies in the Kalahari, Botswana, "Development and Change", vol. 25(3), s. 471-498. <https://doi.org/10.1111/j.1467-7660.1994.tb00523.x>

Sternsdorff-Cisterna N., 2015. Food after Fukushima: risk and scientific citizenship in Japan, "American Anthropologist", vol. 117(3), s. 455-467. <https://doi.org/10.1111/aman.12294>

Tandon A., 2021. Increasing droughts will drive 'billions' in economic losses in Europe, Carbon Brief, Clean of Climate, 10.05.2021, <https://www.carbonbrief.org/increasing-droughts-will-drive-billions-in-economic-losses-in-europe/> (dostęp: 16.06.2022 r.).

Tobin G.A., Montz B.E., 1997. Natural Hazards: Explanation and Integration, Guilford Press, New York.

Tobin G.A., Whiteford L.M., 2002. Community resilience and volcano hazard: the eruption of Tungurahua and evacuation of the faldas in Ecuador, "Disasters", vol. 26(1), s. 28-48. <https://doi.org/10.1111/1467-7717.00189>

White G.F., Kates R.W., Burton I., 2001. Knowing better and losing even more: the use of knowledge in hazards management, "Global Environmental Change, Part B: Environmental Hazards", vol. 3(3-4), s. 81-92. [https://doi.org/10.1016/S1464-2867\(01\)00021-3](https://doi.org/10.1016/S1464-2867(01)00021-3)

Wisner B., 2011. Are We There Yet? Reflections on International Disaster Risk Management after Ten Years, "Journal of Integrated Risk Management", vol.1(1), <file:///Users/admin/Downloads/11725-are-we-there-yet-reflections-on-integrateddisaster-risk-management-after-ten-years.pdf>
<https://doi.org/10.5595/idrim.2011.0015>

Yale Environment 360, 2022. Recent European Drought Was the Most Intense in At Least 250 Years, E360 Digest, 17.05.2022, <https://e360.yale.edu/digest/recent-europeandrought-was-the-most-intense-in-at-least-250-years> (dostęp: 16.06.2022 r.).

Dyskurs na temat suszy i klimatu w prasie rolniczej Maria Bolek

Arbuckle J.G., Prokopy L.S., Haigh T., Hobbs J., Knoot T., Knutson C., Loy A., Mase A.S., McGuire J., Morton L.W., Tyndall J., 2013. Climate change beliefs, concerns, and attitudes toward adaptation and mitigation among farmers in the Midwestern United States, "Climatic Change", vol. 117(4), s. 943-950. <https://doi.org/10.1007/s10584-013-0707-6>

Baker P., 2006. Using Corpora in Discourse Analysis. London: Continuum Discourse Series. <https://doi.org/10.5040/9781350933996>

Baker P., 2010. Sociolinguistics and Corpus Linguistics, Edinburgh University Press, Edinburgh.

Baker P., Gabrielatos C., Khosravinik M., Krzyżanowski M., McEnery T., Wodak R., 2008. A useful methodological synergy? Combining critical discourse analysis and corpus linguistics to examine discourses of refugees and asylum seekers in the UK press, "Discourse & Society", vol. 19(3), s. 273-306. <https://doi.org/10.1177/0957926508088962>

Baker P., Gabrielatos C., McEnery T., 2013. Discourse Analysis and Media Attitudes: The Representation of Islam in the British Press, Cambridge University Press, Cambridge. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511920103>

Beddington J.R., Asaduzzaman M., Fernandez A., Clark M.E., Guillou M., Jahn M.M., Erda L., Mamo T., Bo N.V., Nobre C.A., Scholes R.J., 2012.

Achieving food security in the face of climate change: Final report from the Commission on Sustainable Agriculture and Climate Change, CGIAR Research Program on Climate Change, Agriculture and Food Security (CCAFS).

Berry P.M., Rounsevell M.D., Harrison P.A., Audsley E., 2006. Assessing the vulnerability of agricultural land use and species to climate change and the role of policy in facilitating adaptation, "Environmental Science & Policy", vol. 9(2), s. 189-204. <https://doi.org/10.1016/j.envsci.2005.11.004>

Dijk T.A. van, 1997. Discourse as Social Interaction, SAGE Publications, London.

Dijk T.A. van, 2009. Society and Discourse: How Social Contexts Influence Text and Talk, Cambridge University Press, Cambridge. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511575273>

Fairclough N., 1995. Media Discourse, Edward Arnold, London.

Fairclough N., 2010. Critical Discourse Analysis: The Critical Study of Language, Routledge, London-New York.

Ferguson J., 1994. The Anti-Politics Machine: 'Development', Depoliticization, and Bureaucratic Power in Lesotho, University of Minnesota Press, Minneapolis, MN, London.

Gramig B.M., Barnard C.J., Prokopy L.S., 2013. Farmer beliefs about climate change and carbon sequestration incentives, "Journal of Soil and Water Conservation", vol. 68(6), s. 439-449.

Hajer M.A., 1995. The Politics of Environmental Discourse: Ecological Modernization and the Policy Process, Oxford University Press, Oxford, UK.

Howden S.M., Soussana J.F., Tubiello F.N., Chhetri N., Dunlop M., Meinke H., 2007. Adapting agriculture to climate change, "Proceedings of the National Academy of Sciences", vol. 104(50), s. 19691-19696. <https://doi.org/10.1073/pnas.0701890104>

IFPRI, 2022. Global Food Policy Report 2022, International Food Policy Research Institute, Washington, DC.

IPCC, 2014. Climate Change 2014: Impacts, adaptation, and vulnerability. Part A: Global and sectoral aspects, Contribution of Working Group II to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change, Cambridge University Press, New York, NY.

Jakubíček M., Kilgarriff A., Kovář V., Michelfeit J., Rychlý P., Suchomel V., 2013. The TenTen Corpus Family, w: Proceedings of the 7th International Corpus Linguistics Conference CL 2013, United Kingdom, July 2013, s. 125-127.

Kujawiak R., 2022. Za globalne ocieplenie nie odpowiadają krowy, tylko my sami, "Tygodnik Poradnik Rolniczy", nr 10, <https://www.tygodnik-rolniczy.pl/mleko/za-globalne-ocieplenie-nie-odpowiadaja-krowy-tylko-my-sami-2386953> (dostęp: 16.06.2023 r.).

McCarl B.A., 2010. Adaptation options for agriculture, forestry and fisheries: Assumptions underlying the special report on emissions scenarios, "Environmental Modeling & Assessment", vol. 15(3), s. 191-200.

McEnery T., Hardie A., 2012. Corpus Linguistics: Method, Theory and Practice. Cambridge University Press, Cambridge, New York. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511981395>

National Research Council, 2010. Adapting to the Impacts of Climate Change, National Academies Press, Washington.

Nevarez L., 1996. Just wait until there's a drought: mediating environmental crises for urban growth, "Antipode", vol. 28(3), s. 246-272. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8330.1996.tb00462.x>

Partington A., Duguid A., Taylor C., 2013. Patterns and Meanings in Discourse: Theory and practice in corpus-assisted discourse studies, John Benjamins Publishing, Amsterdam.

<https://doi.org/10.1075/sci.55>

Sorvali J., Kaseva J., Peltonen-Sainio P., 2021. Farmer views on climate change - a longitudinal study of threats, opportunities and action, "Climatic Change", vol. 164(3-4), s. 1-19.

<https://doi.org/10.1007/s10584-021-03020-4>

Stubbs M., 2001. Words and Phrases: Corpus Studies of Lexical Semantics, Blackwell Publishers, Oxford (England), Malen, MA.

West B., Smith P., 1996. Drought, discourse, and Durkheim: a research note, "Australian and New Zealand Journal of Sociology", vol. 32(1), s. 93-102. <https://doi.org/10.1177/144078339603200109>

Susza w rolnictwie – gotowość na scenariusz bardzo prawdopodobny

Katarzyna Zagórska

Armstrong M., 2023. How Thirsty is Our Food?, Statista, 16.10.2023,

<https://www.statista.com/chart/9483/how-thirsty-is-our-food/> (dostęp: 18.06.2023 r.).

Barreiro-Hurle J., Dessart F.J., Rommel J., Czajkowski M., Espinosa-Goded M., Rodrigez-Entrena M., Thomas F., Zagórska K., 2023. Willing or complying? The delicate interplay between voluntary and mandatory interventions to promote farmers' environmental behaviour, "Food Policy", vol. 120, 102481. <https://doi.org/10.1016/j.foodpol.2023.102481>

Bartkowski B., Droste N., Ließ M., Sidemo-Holm W., Weller U., Brady M.V., 2021. Payments by modelled results: A novel design for agri-environmental schemes, "Land Use Policy", vol. 102, 105230. <https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2020.105230>

Bateman I., Balmford A., 2023. Current conservation policies risk accelerating biodiversity loss, "Nature", vol. 618(7966), s. 671-674. <https://doi.org/10.1038/d41586-023-01979-x>

Bateman I.J., Balmford B., 2018. Public funding for public goods: A post-Brexit perspective on principles for agricultural policy, "Land Use Policy", vol. 79, s. 293-300. <https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2018.08.022>

Bonnet C., Bouamra-Mechemache Z., Réquillart V., Treich N., 2020. Regulating meat consumption to improve health, the environment and animal welfare, "Food Policy", vol. 97, 101847. <https://doi.org/10.1016/j.foodpol.2020.101847>

Braun J. von, Afsana K., Fresco L.O., Hassan M.H.A., 2023. Food systems: seven priorities to end hunger and protect the planet, w: J. von Braun, K. Afsana, L.O. Fresco, M.H.A. Hassan (red.), Science and Innovations for Food Systems Transformation, Springer International Publishing, Cham, s. 3-9. https://doi.org/10.1007/978-3-031-15703-5_1

Camilleri A.R., Larrick R.P., Hossain S., Patino-Echeverri D., 2019. Consumers underestimate the emissions associated with food but are aided by labels, "Nature Climate Change", vol. 9(1), s. 53-58. <https://doi.org/10.1038/s41558-018-0354-z>

Clark M.A., Domingo N.G., Colgan K., Thakrar S.K., Tilman D., Lynch J., Azevedo I.L., Hill J.D., 2020. Global food system emissions could preclude achieving the 1.5 and 2 C climate change targets, "Science", vol. 370(6517), s. 705-708. <https://doi.org/10.1126/science.aba7357>

Conrad S.A., Rutherford M.B., Haider W., 2017. Profiling farmers' preferences about drought response policies using a choice experiment in the Okanagan Basin, Canada, "Water Resources Management", vol. 31(9), s. 2837-2851. <https://doi.org/10.1007/s11269-017-1666-x>

Cordts A., Nitzko S., Spiller A., 2014. Consumer response to negative information on meat consumption in Germany, "International Food and Agribusiness Management Review", vol. 17(A), s. 83-106.

Crippa M., Solazzo E., Guizzardi D., Monforti-Ferrario F., Tubiello F.N., Leip A.J.N.F., 2021. Food systems are responsible for a third of global anthropogenic GHG emissions, "Nature Food", vol. 2(3), s. 198-209. <https://doi.org/10.1038/s43016-021-00225-9>

Czajkowski M., Zagórska K., Letki N., Tryjanowski P., Wąs A., 2021. Drivers of farmers' willingness to adopt extensive farming practices in a globally important bird area, "Land Use Policy", vol. 107, 104223. <https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2019.104223>

Dannenberg A., Weingärtner E., 2023. The effects of observability and an information nudge on food choice, "Journal of Environmental Economics and Management", vol. 120(3), 102829. <https://doi.org/10.1016/j.jeem.2023.102829>

Dwyer J.C., Short C.J., Berriet-Sollicec M., Gael-Lataste F., Pham H.V., Affleck M., ... & Déprès C., 2015. Public Goods and Ecosystem Services from Agriculture and Forestry - a conceptual approach, Project Report. Pegasus - Institute for European Environmental Policy (IEEP), <https://eprints.glos.ac.uk/3198/> (dostęp:12.02.2024 r.).

EEA, 2021a. Water and agriculture: towards sustainable solutions, EEA report 17/2020, Publications Office of the European Union, Luxembourg.

EEA, 2021b. Water resources across Europe - Confronting water stress: An updated assessment, EEA Report 12/2021, European Environment Agency.

Einhorn L., 2020. Normative social influence on meat consumption, No. 20/1. MPIfG Discussion Paper.

Eker S., Reese G., Obersteiner M., 2019. Modelling the drivers of a widespread shift to sustainable diets, "Nature Sustainability", vol. 2(8), s. 725-735. <https://doi.org/10.1038/s41893-019-0331-1>

El Benni N., Grovermann Ch., Finger R., 2023. Towards more evidence-based agricultural and food policies, "Q Open", 3(3), qoad003, <https://doi.org/10.1093/qopen/qoad003>

European Court of Auditors, 2018. Background paper: Desertification in the EU, https://www.eca.europa.eu/en/publications/BP_DESERTIFICATION (dostęp: 23.06.2023 r.).

European Court of Auditors, 2019. Special Report no 23/2019: Farmers' income stabilisation: comprehensive set of tools, but low uptake of instruments and overcompensation need to be tackled, https://www.eca.europa.eu/en/publications/SR19_23 (dostęp: 23.06.2023 r.).

European Court of Auditors, 2021. Special Report 20/2021: Sustainable water use in agriculture: CAP funds more likely to promote greater rather than more efficient water use, https://www.eca.europa.eu/en/publications/SR21_20 (dostęp: 22.06.2023 r.).

European Drought Observatory, 2023, <https://edo.jrc.ec.europa.eu/edov2/php/index.php?id=1000> (dostęp: 25.06.2023 r.).

European Environmental Agency, 2022. Water abstraction by source and economic sector in Europe, <https://www.eea.europa.eu/jms/water-abstraction-by-source-and> (dostęp: 23.06.2023 r.).

European Parliament, 2022. Financing of the CAP, <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/106/financing-of-the-cap> (dostęp: 22.06.2023 r.).

Ferraro P.J., 2008. Asymmetric information and contract design for payments for environmental services, "Ecological Economics", vol. 65(4), s. 810-821.
<https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2007.07.029>

Furtom H., Sauer J., Jensen M.S., 2009. Free-riding on rent seeking - an empirical analysis, "Public Choice", vol. 140, s. 479-500. <https://doi.org/10.1007/s11127-009-9406-2>

Godfray H.C.J., Aveyard P., Garnett T., Hall J.W., Key T.J., Lorimer J., Pierrehumbert R.T., Scarborough P., Springmann M., Jebb S.A., 2018. Meat consumption, health, and the environment, "Science", vol. 361(6399), 5324. <https://doi.org/10.1126/science.aam5324>

Hansen P.G., Schilling M., Maltheisen M.S., 2021. Nudging healthy and sustainable food choices: three randomized controlled field experiments using a vegetarian lunch-default as a normative signal, "Journal of Public Health", vol. 43(2), s. 392-397. <https://doi.org/10.1093/pubmed/fdz154>

Hartmann C., Siegrist M., 2017. Consumer perception and behaviour regarding sustainable protein consumption: A systematic review, "Trends in Food Science & Technology", vol. 61, s. 11-25.
<https://doi.org/10.1016/j.tifs.2016.12.006>

Hasler B., Czajkowski M., Elofsson K., Hansen L.B., Konrad M.T., Nielsen H.Ø., Niskanen O., Nommann T., Pedersen A.B., Peterson K., Poltimäe H., 2019. Farmers' preferences for nutrient and climate-related agri-environmental schemes: A cross-country comparison, "Ambio", vol. 48(11), s. 1290-1303.
<https://doi.org/10.1007/s13280-019-01242-6>

Houessionon P., Fonta W.M., Bossa A.Y., Sanfo S., Thiombiano N., Zahonogo P., Yameogo T.B., Balana B., 2017. Economic valuation of ecosystem services from small-scale agricultural management interventions in Burkina Faso: a discrete choice experiment approach, "Sustainability", vol. 9(9), 1672.
<https://doi.org/10.3390/su9091672>

Institution of Mechanical Engineers, 2013. Global Food: Waste Not, Want Not, London,
<https://www.imeche.org/policy-and-press/reports/detail/global-food-waste-not-want-not> (dostęp: 15.06.2023 r.).

IPBES, 2019. Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services, IPBES secretariat, Bonn,.

Jachimowicz J.M., Duncan S., Weber E.U., Johnson E.J., 2019. When and why defaults influence decisions: A meta-analysis of default effects, "Behavioural Public Policy", vol. 3(2), s. 159-186.
<https://doi.org/10.1017/bpp.2018.43>

Johansson S., 2023. Ripple effect: Why Europe's water crisis demands a fundamental change in food production, Meta, EEB, <https://meta.eeb.org/2023/06/13/europeswater-crisis-demands-a-fundamental-change-in-food-production/> (dostęp: 25.06.2023 r.).

Johnson E.J., Goldstein D., 2003. Do defaults save lives?, "Science", vol. 302(5649), s. 1338-1339.
<https://doi.org/10.1126/science.1091721>

JRC, 2018. Impact Assessment of proposals for CAP 2021-2027, Annex 8. Behavioural evidence from focus groups with European farmers on approaches to encourage more environmental-friendly

practices, https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cel-lar:c1206abb-65a0-11e8-ab9c-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_3&format=PDF (dostęp: 25.06.2023 r.).

Kadigi R.M., Mlasi T.M., 2013. Payment for Ecosystem Services of the Uluguru Watershed in Tanzania: Are the Buyers Willing to Pay and Sellers Willing to Accept Compensation for Their Custodianship, "Journal of Environmental Conservation Research", vol. 1(3), s. 67-76. <https://doi.org/10.12966/jecr.11.03.2013>

Kurz V., 2018. Nudging to reduce meat consumption: Immediate and persistent effects of an intervention at a university restaurant, "Journal of Environmental Economics and Management", vol. 90, s. 317-341. <https://doi.org/10.1016/j.jeem.2018.06.005>

McKinsey and Company, 2023. Living with and responding to uncertainty. The State of Grocery Retail 2023, Europe, <https://www.mckinsey.com/~media/mckinsey/industries/retail/our%20insights/state%20of%20grocery%20europe%202023%20living%20with%20and%20responding%20to%20uncertainty/living-with-andresponding-to-uncertainty-the-state-of-grocery-retail-2023-europe.pdf> (dostęp: 25.06.2023 r.).

Meier J., Andor M.A., Doebbe F.C., Haddaway N.R., Reisch L.A., 2022. Do green defaults reduce meat consumption?, "Food Policy", nr 110, 102298. <https://doi.org/10.1016/j.foodpol.2022.102298>

Mekonnen M., Hoekstra A.Y., 2010. The green, blue and grey water footprint of farm animals and animal products, vol. 2: Appendices, Valie of Water, Research Report Series No. 48. <https://doi.org/10.5194/hessd-8-763-2011>

Nyborg K., Anderies J.M., Dannenberg A., Lindahl T., Schill C., Schlüter M., Adger W.N., Arrow K.J., Barrett S., Carpenter S., Chapin III, F.S., 2016. Social norms as solutions, "Science", vol. 354(6308), s. 42-43. <https://doi.org/10.1126/science.aaf8317>

OECD, 2010. Guidelines for Cost-effective Agri-environmental Policy Measures, OECD Publishing, Paris,

OECD, 2022. Making Agri-Environmental Payments More Cost Effective, OECD Publishing, Paris,

Palm-Forster L.H., Messer K.D., 2021. Experimental and behavioral economics to inform agri-environmental programs and policies, w: Handbook of Agricultural Economics, vol. 5. Elsevier, s. 4331-4406. <https://doi.org/10.1016/bs.hesagr.2021.10.006>

Poore J., Nemecek T., 2018. Reducing food's environmental impacts through producers and consumers, "Science", vol. 360(6392), s. 987-992. <https://doi.org/10.1126/science.aag0216>

Ruto E., Garrod G., 2009. Investigating farmers' preferences for the design of agri-environment schemes: a choice experiment approach, "Journal of Environmental Planning and Management", vol. 52(5), s. 631-647. <https://doi.org/10.1080/09640560902958172>

Sangkapitux Ch., Neef A., Polkongkaew W., Pramoon N., Nonkiti S., Nanthasen K., 2009. Willingness of upstream and downstream resource managers to engage in compensation schemes for environmental services, "International Journal of the Commons", vol. 3(1), s. 41-63. <https://doi.org/10.18352/bmgnlchr.123>

Schulze Ch., Zagórska K., Häfner K., Markiewicz O., Czajkowski M., Matzdorf B., 2023. Using farmers' ex ante preferences to design agri environmental contracts: A systematic review, "Journal of Agricultural Economics", vol. 12(20), s. 1-40. <https://doi.org/10.1111/1477-9552.12570>

Stukenbrock E., Gurr S., 2023. Address the growing urgency of fungal disease in crops, "Nature", vol. 617(7959), s. 31-34. <https://doi.org/10.1038/d41586-023-01465-4>

UN Global Compact Network Poland, 2021. Wpływ kryzysu klimatycznego na decyzje zakupowe, <https://ungc.org.pl/raport-wplyw-kryzysu-klimatycznego-na-decyzjezakupowe/> (dostęp: 15.06.2023 r.).

Watson C., 2020. Could a better diet improve mental health?, "Nature", vol. 588(7837), s. 63. <https://doi.org/10.1038/d41586-020-03447-2>

WWAP (UNESCO World Water Assessment Programme), 2019. The United Nations World Water Development Report 2019: Leaving No One Behind, Paris, UNESCO, <https://www.unesco.org/en/wwap/wwdr/2019> (dostęp: 15.06.2023 r.).

WWF, 2022. WWF Food Habits Survey 2022, <https://www.wwf.eu/?7875966/3-in-4-Europeans-think-EU-governments-should-lower-prices-of-sustainable-healthyfood---new-survey> (dostęp: 23.06.2023 r.).

Zimmermann A., Britz W., 2016. European farms' participation in agri-environmental measures, "Land Use Policy", vol. 50, s. 214-228. <https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2015.09.019>

Akty prawne

Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.Urz. UE L 327, s. 1, ze zm.).

Zachowanie potencjału retencyjnego torfowisk w Polsce w warunkach realizacji inwestycji drogowych Paweł Rydelek

Auguff P., 2022. Hydrolog IMGW: od siedmiu lat mamy w naszym kraju permanentną suszę, Nauka w Polsce, 18.05.2022, <https://naukawpolsce.pl/aktualnosci/news%2C92359%2Chydrolog-imgw-od-siedmiu-lat-mamy-w-naszym-krajupermanentna-susze.html> (dostęp: 12.02.2024 r.).

Churski Z., 1993. Antropogeniczne i naturalne tendencje rozwoju jezior i mokradel w Polsce, w: I. Dynowska (red.), Przemiany stosunków wodnych w Polsce w wyniku procesów naturalnych i antropogenicznych, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, s. 55-210.

Cleary J., Roulet N.T., Moore T.R., 2005. Greenhouse gas emissions from Canadian peat extraction, 1990-2000: A life-cycle analysis, "Ambio. Journal of the Human Environment", vol. 34(6), s. 456-461. <https://doi.org/10.1579/0044-7447-34.6.456>

Couwenberg J., Dommain R., Joosten H., 2010. Greenhouse gas fluxes from tropical peatlands in south-east Asia, "Global Change Biology", vol. 16(6), s. 1715-1732. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2486.2009.02016.x>

Eggelsmann R., Schuch M., 1980. Moorhydrologie, w: K. Göttlich (red.), Moor- und Torfkunde, Schweizerbartische Verlagsbuchhandlung, Stuttgart, s. 210-223.

Feurdean A., Florescu G., Tanțău I., Vannièrè B., Diaconu A.C., Pfeiffer M., Warren D., Hutchinson S.M., Gorina N., Gałka M., Kirpotin S., 2020. Recent fire regime in the southern boreal forests of Western Siberia is unprecedented in the last five millennia, "Quaternary Science Reviews", vol. 244, 106495, s. 1-16. <https://doi.org/10.1016/j.quascirev.2020.106495>

Fraixedas S., Lindén A., Meller K., Lindström Å., Keišs O., Kålås J.A., Husby M., Leivits A., Leivits M., Lehtikoinen A., 2017. Substantial decline of Northern European peatland bird populations: Consequences of drainage, "Biological Conservation", vol. 214, s. 223-232. <https://doi.org/10.1016/j.biocon.2017.08.025>

Gorham E., 1991. Northern peatlands: role in the carbon cycle and probable responses to climatic warming, "Ecological Applications", vol. 1(2), s. 182-195. <https://doi.org/10.2307/1941811>

Grumpelt H., 1991. Peat, w: B. Elvers, S. Hawkins, G. Schulz (red.), Ullmann's Encyclopedia of Industrial Chemistry, 5th ed., vol. A19, Weinheim, s. 15-48.

Koivunen I., Muotka T., Jokikokko M., Virtanen R., Jyväsjärvi J., 2023. Downstream impacts of peatland drainage on headwater stream biodiversity and ecosystem functioning, "Forest Ecology and Management", vol. 543, 121143, s. 1-11. <https://doi.org/10.1016/j.foreco.2023.121143>

Littlewood N., Anderson P., Artz R., Bragg O., Lunt P., Marrs R., 2010. Peatland Biodiversity, IUCN UK Peatland Programme, Edinburgh.

Okruszko H. (red.), 1996. Characterization and valuation of wetlands and grasslands in Poland in the aspect of natural environment protection, Materiały Seminarium, nr 35, Wydawnictwo IMUZ, Falenty.

Pietrucień C., 1993. Zmiany hydrologiczne i przestrzenne obszarów podmokłych, w: I. Dynowska (red.), Przemiany stosunków wodnych w Polsce w wyniku procesów naturalnych i antropogenicznych, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, s. 177-205

Portnoy J.W., 1999. Salt marsh diking and restoration: biogeochemical implications of altered wetland hydrology, "Environmental Management", vol. 24(1), s. 111-120. <https://doi.org/10.1007/s002679900219>

Rydelek P., 2013. Origin and composition of mineral constituents of fen peats from Eastern Poland, "Journal of Plant Nutrition", vol. 36(6), s. 911-928. <https://doi.org/10.1080/01904167.2013.770525>

Schwieger S., Kreyling J., Peters B., Gillert A., Freiherr von Lukas U., Jurasinski G., Köhn D., Blume-Werry G., 2022. Rewetting prolongs root growing season in minerotrophic peatlands and mitigates negative drought effects, "Journal of Applied Ecology", vol. 59(8), s. 2106-2116. <https://doi.org/10.1111/1365-2664.14222>

Stirling E., Fitzpatrick R.W., Mosley L.M., 2020. Drought effects on wet soils in inland wetlands and peatlands, "Earth-Science Reviews", vol. 210, s. 1-15. <https://doi.org/10.1016/j.earscirev.2020.103387>

Taufik M., Minasny B., McBratney A.B., Van Dam J.C., Jones P.D., Van Lanen H.A.J., 2020. Human-induced changes in Indonesian peatlands increase drought severity, "Environmental Research Letters", vol. 15(8), s. 1-10. <https://doi.org/10.1088/1748-9326/ab96d4>

Akty prawne

Konwencja o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego, sporządzona w Ramsarze dnia 2 lutego 1971 r. (Dz.U. z 1978 r. Nr 7, poz. 24 ze zm.).

Konwencja o różnorodności biologicznej, sporządzona w Rio de Janeiro dnia 5 czerwca 1982 r. (Dz.U. z 2002 r. Nr 184, poz. 1532).

Ustawa z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2023 r. poz. 1336 ze zm.). Ustawa z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2023 r. poz. 1094 ze zm.).

Rozporządzenie Rady Ministrów z 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r. poz. 1839 ze zm.).

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz.U. z 2021 r. poz. 1615).

Uchwała nr 156/2015 Rady Ministrów z 8 września 2015 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014–2023 (z perspektywą do 2025 r.)”, <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/program-budowy-drog-krajowych-na-lata-2014-2023-zperspektywa-do-2025-r> (dostęp: 17.01.2024 r.).

Torfowiska a projekt rozporządzenia w sprawie odbudowy europejskich zasobów przyrodniczych Karolina Barbara Wojciechowska

Eggleston H.S., Buendia L., Miwa K., Ngara T., Tanabe K. (red.), 2006. Wytyczne Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC) z 2006 r. dotyczące krajowych wykazów gazów cieplarnianych przygotowanych w ramach programu krajowych wykazów gazów cieplarnianych, Hayama, Kanagawa.

Frankiewicz J.K., 1980. Własności torfu, w: Surowce mineralne świata. Torf, Wydawnictwo Geologiczne, Warszawa (vol. 45).

Hiraishi T., Krug T., Tanabe K., Srivastava N., Baasansuren J., Fukuda M., Troxler T.G. (red.), 2014. Rozdział I IPCC 2014, 2013 i Suplement do wytycznych Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC) z 2006 r. dotyczących krajowych wykazów gazów cieplarnianych: tereny podmokłe, Hayama, Kanagawa.

Krogulec E., Susza w Polsce – środowiskowe zjawisko ekstremalne [w] E. Krogulec, A. Dziewulska (red) Susza – zjawisko, konteksty, ramy prawne. Warszawa 2024.
<https://doi.org/10.31338/uw.9788323565765.pp.11-34>

Mioduszeński W., Okruszko T., 2021. Ochrona naturalnych mokradeł – przykłady konfliktów, „Journal of Water and Land Development”, nr 16, s. 35–42.

Myślińska E., 1999. Parametry fizyczne torfów i ocena metod ich oznaczania, „Przegląd Geologiczny”, vol. 47(7), s. 676–682.

Niewiadomski A., Susza w Polsce – aspekty prawne [w] E. Krogulec, A. Dziewulska (red) Susza – zjawisko, konteksty, ramy prawne. Warszawa 2024
<https://doi.org/10.31338/uw.9788323565765.pp.35-50>

Rydelek P., Zachowanie potencjału retencyjnego torfowisk w Polsce w warunkach realizacji inwestycji drogowych [w] E. Krogulec, A. Dziewulska (red) Susza – zjawisko, konteksty, ramy prawne. Warszawa 2024. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323565765.pp.141-154>

Sobolewski P., 2023. Kodeks cywilny. Komentarz, w: K. Osajda (red. serii), W. Borysiak (red. tomu), Legalis 2023, wyd. 31, komentarz do art. 121, nb 1.

Szczygielski W., 2023. Torfy, w: Bilans Zasobów Żłóż Kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2022 r., Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa.

Wichtmann W., Schröder Ch., Joosten H. (red.), 2016. Paludiculture – Productive Use of Wet Peatlands. Climate Protection – Biodiversity – Regional Economic Benefits, Schweizerbart Science Publishers, Stuttgart.

Akty prawne

Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.Urz. UE L 327, s. 1 ze zm.).

Dyrektywa Rady 92/43/EWG z 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.Urz. WE L 206, s. 7).

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.).

Konwencja Narodów Zjednoczonych o różnorodności biologicznej, sporządzona w Rio de Janeiro dnia 5 czerwca 1992 r. (Dz.U. z 2002 r. Nr 184, poz. 1532), <https://www.cbd.int/convention/text/> (dostęp: 26.06.2023 r.).

Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zwalczania pustynnienia w państwach dotkniętych poważnymi suszami i/lub pustynnieniem, zwłaszcza w Afryce, sporządzona w Paryżu dnia 17 czerwca 1994 r. (Dz.U. z 2002 r. Nr 185, poz. 1538).

Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 30 czerwca 2023 r. w sprawie wskaźników klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb w okresie sześciodekadowym od dnia 21 kwietnia do dnia 20 czerwca 2023 r. (Dz.Urz. MRiRW poz. 28).

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz.U. z 2021 r. poz. 1615).

Rozporządzenie Ministra Środowiska z 1 lipca 2015 r. w sprawie dokumentacji geologicznej złoża kopaliny, z wyłączeniem złoża węglowodorów (Dz.U. z 2015 r. poz. 987).

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z 13 kwietnia 2006 r. w sprawie zakresu badań niezbędnych do ustalenia właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu, kryteriów ich oceny oraz wzoru świadectwa potwierdzającego te właściwości (Dz.U. z 2018 r. poz. 605 ze zm.).

Rozporządzenie Rady Ministrów z 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowe-go zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz.U. z 2015 r. poz. 187 ze zm.).

Ustawa z 18 kwietnia 2002 r. o stanie kłęski żywiółowej (Dz.U. z 2017 r. poz. 1897 ze zm.).

Ustawa z 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 151 ze zm.).

Ustawa z 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz.U. z 2019 r. poz. 477 ze zm.).

Ustawa z 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz.U. z 2023 r. poz. 1478 ze zm.).

Orzecnictwo

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 19 stycznia 2010 r., VI ACa 718/09, Legalis.

Wyrok Sądu Najwyższego z 11 lipca 2019 r., V CSK 155/18, Legalis.

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie z 28 kwietnia 2021 r., I SA/Sz 873/20, Legalis.

Źródła internetowe

„Do Rzeczy”, 2023. UE chce, żeby Polska zalała część użytkowanych rolniczo pól, 14.02.2023, <https://dorzeczy.pl/ekonomia/404731/ue-chce-zeby-polska-zalalaczesc-uzytkowanych-rolniczo-pol.html> (dostęp: 4.07.2023 r.).

„Nasz Dziennik”, 2023. Zatopić polskich rolników, 11.02.2023, <https://naszdziennik.pl/polska-kraj/270693,zatopic-polskich-rolnikow.html> (dostęp: 4.07.2023 r.).

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, 2023. Siła wyższa i nadzwyczajne okoliczności, <https://www.gov.pl/web/arimr/sila-wyzsza-i-nadzwyczajne-okolicznosci9> (dostęp: 5.05.2023 r.).

Cenyrolnicze.pl, 2023. Zaleją nam 400 tys. ha ziemi? To „szaleństwo” dokonuje się już teraz na Podlasiu, 14.02.2023, <https://www.cenyrolnicze.pl/wiadomosci/wiesci--rolnicze/pozostale-wiesci-rolnicze/30083-zaleja-nam-400-tys-ha-ziemi-toszalenstwo-dokonuje-sie-juz-teraz-na-podlasiu> (dostęp: 4.07.2023 r.).

Dasgupta P., 2021. Final Report – The Economics of Biodiversity: The Dasgupta Review, gov.uk, 2.02.2021, <https://www.gov.uk/government/publications/final-reportthe-economics-of-biodiversity-the-dasgupta-review> (dostęp: 26.06.2023 r.).

Dembek W., Piórkowski H., Rycharski M., Kalinowski P., Kamiński J., 2023. Torfowiska w świetle danych Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego – Państwowego Instytutu Badawczego, Instytut Technologiczno-Przyrodniczy – Państwowy Instytut Badawczy, Ministerstwo Klimatu i Środowiska, 21.03.2023, <https://www.itp.edu.pl/files/Torfowiska%20w%20%c5%9bwietle%20danych%20ITP--PIB.pdf> (dostęp: 4.07.2023 r.).

European Parliament, Legislative Observatory, 2023. 2022/0195 (COD). Nature restoration, [https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2022/0195\(COD\)](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2022/0195(COD)) (dostęp: 26.06.2023 r.).

Farmer.pl, 2023. Komisja Europejska chce zatopić polskich rolników?, 11.02.2023, <https://www.farmer.pl/fakty/polska/komisja-europejska-chce-zatopic-polskichrolnikow,128236.html> (dostęp: 4.07.2023 r.).

Główny Urząd Statystyczny, 2022. Analizy statystyczne. Ochrona środowiska 2022, Warszawa, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/srodowisko-energia/srodowisko/ochrona-srodowiska-2022,1,23.html> (dostęp: 5.07.2023 r.).

Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy, 2022. IMGW-PIB: Sytuacja hydrologiczna w Polsce – SUSZA, 12.05.2022, <https://imgw.pl/wydarzenia/imgw-pib-sytuacja-hydrologiczna-w-polsce-susza> (dostęp: 4.07.2023 r.).

Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy, 2023. Stop suszy!, <https://stopsuszy.imgw.pl/> (dostęp: 4.07.2023 r.).

IPCC, 2018. Global Warming of 1.5 °C. An IPCC Special Report on the impacts of global warming of 1.5 °C above pre-industrial levels and related global greenhouse gas emission pathways, in the context of strengthening the global response to the threat of climate change, sustainable development, and efforts to eradicate poverty [Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu (Panel on Climate Change, IPCC), Raport specjalny na temat wpływu globalnego ocieplenia o 1,5 °C], <https://www.ipcc.ch/sr15/> (dostęp: 26.06.2023 r.).

IPCC, 2022. Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability, 27.02.2022 [Szóste sprawozdanie oceniające IPCC], <https://www.ipcc.ch/> (dostęp: 26.06.2023 r.).

Komisja Europejska, 2022a. Wniosek. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych, Bruksela, 22.06.2022 [Proposal of a regulation of the European Parliament and of the Council on nature restoration. Nature Restoration Law, COM(2022) 304 final, 2022/0195/COD], https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:f5586441-f5e1-11ec-b976-01aa75ed71a1.0004.02/DOC_1&format=PDF (dostęp: 26.06.2023 r.).

Komisja Europejska, 2022b. Załączniki do wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych, COM(2022) 304 final, Bruksela, 22.06.2022, https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:f5586441-f5e1-11ec-b976-01aa75ed71a1.0004.02/DOC_2&format=PDF (dostęp: 26.06.2023 r.).

Komisja Europejska, 2023. Environment, Nature restoration law, https://environment.ec.europa.eu/topics/nature-and-biodiversity/nature-restoration-law_en (dostęp: 26.06.2023 r.).

Komisja Wspólnot Europejskich, 2007. KOM(2007) 414 wersja ostateczna, 18.07.2007, Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady. Rozwiązanie problemu dotyczącego niedoboru wody i susz w Unii Europejskiej, {SEK(2007) 993}{SEK(2007) 996}, <https://eur-lex.europa.eu/search.html?scope=-EURLEX&text=52007DC0414&lang=pl&type=quick&qid=1688486992559> (dostęp: 4.07.2023 r.).

Ministerstwo Infrastruktury, 2023. Paludikultura – czym jest i dlaczego jest tak ważna dla środowiska, <https://www.gov.pl/web/retencja/paludikultura--czym-jest-i-dlaczego-jest-tak-wazna-dla-srodowiska> (dostęp: 5.07.2023 r.).

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, 2023. Odbudowa zasobów przyrodniczych (Nature Restoration Law), <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/odbudowa-zasobowprzyrodniczych-nature-restoration-law> (dostęp: 4.07.2023 r.).

Parlament Europejski, 2023. Poprawki przyjęte w dniu 12 lipca 2023 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych, https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-07-12_PL.html#sdocta6 (dostęp: 29.01.2024 r.)

Polska Agencja Kosmiczna, 2023. Mapy suszy rolniczej, Zakładka „Zawartość mapy”, „Mapa warunków wzrostu upraw”, „Okres monitorowania”, <https://suszarolnicza.polsa.gov.pl/> (dostęp: 4.07.2023 r.).

Zenodo, 2019. Global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services, 4.05.2019 [Międzyrządowa Platforma Naukowo-Polityczna w sprawie Różnorodności Biologicznej i Funkcjonowania Ekosystemów, Sprawozdanie na temat globalnej oceny różnorodności biologicznej i usług ekosystemowych z 2019 r.],

Wpływ suszy na aerozole atmosferyczne Iwona S. Stachlewska, Dominika M. Szczepanik, Łucja Janicka

Baars H., Ansmann A., Ohneiser K., Haarig M., Engelmann R., Althausen D., Hanssen I., Gausa M., Pietruczuk A., Szkop A., Stachlewska I.S., Wang D., Reichardt J., Skupin A., Mattis I., Trickl T., Vogelmann H., Navas-Guzmán F., Haeefele A., Acheson K., Ruth A.A., Tatarov B., Müller D., Hu Q., et al., 2019. The unprecedented 2017-2018 stratospheric smoke event: decay phase and aerosol properties observed with the EARLINET, "Atmospheric Chemistry and Physics", vol. 19(23), 15183-15198, <https://doi.org/10.5194/acp-19-15183-2019>

Casquero-Vera J.A., Pérez-Ramírez D., Lyamani H., Rejano F., Casans A., Titos G., Olmo F.J., Dada L., Hakala S., Hussein T., Lehtipalo K., Paasonen P., Hyvärinen A., Pérez N., Querol X., Rodríguez S., Kalivitis N., González Y., Alghamdi M.A., Kerminen V.-M., Alastuey A., Petäjä T., Alados-Arboledas L., 2023. Impact of desert dust on new particle formation events and cloud condensation nuclei budget in dust-influenced areas, EGU sphere 12.06.2023, Preprint, <https://doi.org/10.5194/egusphere-2023-1238>

Che H., Stier P., Gordon H., Watson-Parris D., Deaconu L., 2020. The significant role of biomass burning aerosol in clouds and radiation in the South-eastern Atlantic Ocean, "Atmospheric Chemistry and Physics. Discussions", Copernicus Publication, <https://doi.org/10.5194/acp-2020-532>

Cook B.I., Seager R., Miller R.L., Mason J.A., 2013. Intensification of north american megadroughts through surface and dust aerosol forcing, "Journal of Climate", vol. 26(13), <https://doi.org/10.1175/JCLI-D-12-00022.1>

Cowan T., Hegerl G.C., Schurer A., Tett S.F.B., Vautard R., Yiou P., Jézéquel A., Otto F.E.L., Harrington L.J., Ng B., 2020. Ocean and land forcing of the record-breaking Dust Bowl heatwaves across central United States, "Nature Communications", vol. 11, 2870, <https://doi.org/10.1038/s41467-020-16676-w>

Dai Z., Wang D., Wang R., Song X., Stachlewska I.S., Han Z., Song X., 2023. Long-Term MERRA-2 Reanalysis Data Indicate Atmospheric Environmental Changes for Three Major Concentrating-Solar-Power-Plant Project Areas in Xinjiang, China, "Atmosphere", vol. 14(11), 1700, <https://doi.org/10.3390/atmos14111700>

Floutsi A.A., Baars H., Engelmann R., Althausen D., Ansmann A., Bohlmann S., Heese B., Hofer J., Kanitz T., Haarig M., Ohneiser K., Radenz M., Seifert P., Skupin A., Yin Z., Abdullaev S.F., Komppula M., Filioglou M., Giannakaki E., Stachlewska I.S., Janicka L., Bortoli D., Marinou E., Amiridis V., Gialitaki A., Mamouri R.-E., Barja B., Wandinger U., 2023. DeLiAn - a growing collection of depolarization ratio, lidar ratio and Ångström exponent for different aerosol types and mixtures from ground-based lidar observations, "Atmospheric Measurement Techniques", vol. 16(9), 2353-2379, <https://doi.org/10.5194/amt-16-2353-2023>

Hebda M., 2019. Pył saharyjski i burza piaskowa w Polsce - skąd się wziął pył saharyjski w Polsce? Jak go rozpoznać? Gdzie będą burze?, "Gazeta Krakowska", 26.04.2019.

IPCC, 2021. Climate Change 2021: The Physical Science Basis, Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [V. Masson-Delmotte, P. Zhai, A. Pirani, S.L. Connors, C. Péan, S. Berger, N. Caud, Y. Chen, L. Goldfarb, M.I. Gomis, M. Huang, K. Leitzell, E. Lonnoy, J.B.R. Matthews, T.K. Maycock, T. Waterfield., O. Yelekçi, R. Yu, B. Zhou (red.)], Cambridge University, Cambridge, UK, New York, NY, USA.

Janicka L., Davulienė L., Bycenkiene S., Stachlewska I., 2023. Long term observations of biomass burning aerosol over Warsaw by means of multiwavelength lidar, "Optics Express", vol. 31(20), 33150-33174, <https://doi.org/10.1364/OE.496794>

Janicka L., Stachlewska I.S., Veselovskii I., Baars H., 2017. Temporal variations in optical and microphysical properties of mineral dust and biomass burning aerosol derived from daytime Raman lidar observations over Warsaw, Poland, "Atmospheric Environment", vol. 169, s. 162-174. <https://doi.org/10.1016/j.atmosenv.2017.09.022>

Jia G., Shevliakova E., Artaxo P., De Noblet-Ducoudré N., Houghton R., House J., Kitajima K., Lennard C., Popp A., Sirin A., Sukumar R., Verchot L., 2019. Land-climate interactions, w: Climate Change and Land: an IPCC special report on climate change, desertification, land degradation, sustainable land management, food security, and greenhouse gas fluxes in terrestrial ecosystems [P.R. Shukla, J. Skea, E. Calvo Buendia, V. Masson-Delmotte, H.-O. Pörtner, D.C. Roberts, P. Zhai, R. Slade, S. Connors, R. van Diemen, M. Ferrat, E. Haughey, S. Luz, S. Neogi, M. Pathak, J. Petzold, J. Portugal Pereira, P. Vyas, E. Huntley, K. Kissick, M. Belkacemi, J. Malley (red.)], IPCC, s. 131-247,

Liu L., Cheng Y., Wang S., Wei C., Pöhlker M.L., Pöhlker Ch., Artaxo P., Shrivastava M., Andreae M.O., Pöschl U., Su H., 2020. Impact of biomass burning aerosols on radiation, clouds, and precipitation over the Amazon: Relative importance of aerosol-cloud and aerosol-radiation interactions, "Atmospheric Chemistry and Physics", vol. 20(21), 13283-13301, <https://doi.org/10.5194/acp-20-13283-2020>

Magnuszewski A., Soczyńska U. (red.), 2001. Międzynarodowy słownik hydrologiczny, PWN, Warszawa.

Mamun A.A., Cheng I., Zhang L., Celo V., Dabek-Zlotorzynska E., Charland J.-P., 2022. Estimation of atmospheric dry and wet deposition of particulate elements at four monitoring sites in the Canadian Athabasca oil sands region, "Journal of Geophysical Research: Atmospheres", 127, e2021JD035787. <https://doi.org/10.1029/2021JD035787>

Manahan S.E., 2022. Environmental Chemistry, CRC Press, Boca Raton, 9781003096238, rozdz. 12: Photochemical Smog. <https://doi.org/10.1201/9781003096238>

Menut L., Siour G., Bessagnet B., Cholakian A., Pennel R., Mailler S., 2022. Impact of wildfires on mineral dust emissions in Europe, "Journal of Geophysical Research: Atmospheres", vol. 127(24), e2022JD037395. <https://doi.org/10.1029/2022JD037395>

Quaas J., Gryspeerdt E., 2022. Aerosol-cloud interactions in liquid clouds, w: K.S. Carslaw (red.), Aerosols and Climate, Elsevier, s. 489-544, <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-819766-0.00019-5>

Saue T., Käremaa K., 2015. Lengthening of the thermal growin season due to climate change in Estonia, w: E. Šiška (red.), Towards Climatic Services, Conference Paper, Nitra, Slovakia, 15th-18th September.

Stachlewska I.S., Zawadzka O., Engelmann R., 2017a. Effect of Heat Wave Conditions on Aerosol Optical Properties Derived from Satellite and Ground-Based Remote Sensing over Poland, "Remote Sensing", vol. 9(11), 1199, <https://doi.org/10.3390/rs9111199>

Stachlewska I.S., Costa-Suros M., Althausen D., 2017b. Raman lidar water vapor profiling over Warsaw, Poland, "Atmospheric Research", vol. 194, s. 258-267, <https://doi.org/10.1016/j.atmosres.2017.05.004>

Stachlewska I.S., Samson M., Zawadzka O., Harenda K.M., Janicka L., Poczta P., Szczepanik D., Heese B., Wang D., Borek K., Tetoni E., Proestakis E., Siomos N., Nemuc A., Chojnicki B.H., Markowicz K.M., Pietruczuk A., Szkop A., Althausen D., Stebel K., Schuettemeyer D., Zehner C., 2018. Modification of

Local Urban Aerosol Properties by Long-Range Transport of Biomass Burning Aerosol, "Remote Sensing", vol. 10(3), 412, <https://doi.org/10.3390/rs10030412>

Szczepanik D.M., Ortiz-Amezcuca P., Heese B., D'Amico G., Stachlewska I.S., 2022. First Ever Observations of Mineral Dust in Wintertime over Warsaw, Poland, "Remote Sensing", vol. 14(15), 3788, <https://doi.org/10.3390/rs14153788>

Szczepanik D.M., Stachlewska I.S., Tetoni E., Althausen D., 2021. Properties of Saharan Dust Versus Local Urban Dust - A Case Study, "Earth and Space Science", vol. 8(12), e2021EA001816, <https://doi.org/10.1029/2021EA001816>

Walijewski G., 2022. Susza - najważniejsze pytania i odpowiedzi, Komunikat Biura Prasowego IMGW-PIB, 3.08.2022, Warszawa, https://www.imgw.pl/sites/default/files/2022-08/imgw_0803-susza-pytania-i-odpowiedzi.pdf (dostęp: 12.02.2024 r.).

Wang D., Stachlewska I.S., Song X., Heese B., Nemuc A., 2020. Variability of the Boundary Layer Over an Urban Continental Site Based on 10 Years of Active Remote Sensing Observations in Warsaw, "Remote Sensing", vol. 12(2), 340, <https://doi.org/10.3390/rs12020340>

Zdanowicz A., 2019. Burza piaskowa 2019, Mazowsze. Oficjalne ostrzeżenia dla woj. mazowieckiego, <https://to.com.pl/burza-piaskowa-2019-mazowsze-oficjalneostrzezenia-dla-woj-mazowieckiego/ar/c1-1407301> (dostęp: 20.01.2024 r.).

Źródła internetowe (zgodnie z kolejnością powołania)

Międzynarodowy Zespół do Spraw Zmian Klimatu IPCC, <https://www.ipcc.ch/> (dostęp: 20.01.2024 r.).

Europejska Infrastruktura Badawcza Aerozoli Chmur i Gazów Śladowych ACTRIS--ERIC, <https://www.actris.eu/> (dostęp: 25.01.2024 r.).

Infrastruktura badawcza prowadząca badania cyklu węglowego ICOS, <https://www.icos-cp.eu/> (dostęp: 25.01.2024 r.).

Niekomercyjna spółka prowadząca obserwacje atmosfery za pomocą czujników montowanych na statkach powietrznych żeglugi cywilnej IAGOS, <https://www.iagos.org/> (dostęp: 25.01.2024 r.).

Europejska Agencja Kosmiczna (ESA), <https://www.esa.int/> (dostęp: 20.01.2024 r.).

Narodowa Agencja Aeronautyki i Przestrzeni Kosmicznej (NASA), <https://www.nasa.gov/> (dostęp: 20.01.2024 r.).

Mapa prognoz jakości powietrza Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (GIOŚ), <https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/airPollution> (dostęp: 25.01.2024 r.).

Mapa jakości powietrza platformy Airly, <https://airly.org/map/pl/> (dostęp: 25.01.2024 r.).

Laboratorium Pomiarów Zdalnych Instytutu Geofizyki Wydziału Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego, <https://www.igf.fuw.edu.pl/pl/laboratories/laboratorium--pomiarow-zdalnych/> (dostęp: 20.01.2024 r.).

Wpływ suszy na prowadzenie badań archeologicznych Wisły Hubert Kowalski

Angiel J., 2011. Rzeka Wisła, jej wartość i percepcja. Wisła w edukacji geograficznej, Warszawa.

Gieysztorowa I., 1957. Zniszczenia i straty wojenne oraz ich skutki na Mazowszu, w: K. Lepszy i in. (red.), *Polska w okresie drugiej wojny północnej 1655–1660*, t. 2: Rozprawy, Warszawa.

Kowalski H., 2012. Archeological Examinations of the Bottom of the Vistula River near the Citadel in Warsaw in 2009–2012, „Światowit”, t. X (LI)/B.

Kowalski H., 2015. Archeologiczny kilometr Wisły. Dziedzictwo narodowe wydobyte z Wisły w ramach interdyscyplinarnych badań, „Ochrona Zabytków”, nr 2(267), LXVIII.

Kowalski H., 2021. Badania archeologiczne dna Wisły w rejonie Cytadeli Warszawskiej 2009–2019, „Warszawskie Materiały Archeologiczne. Badania archeologiczne w dolinie Wisły na Mazowszu”, red. W. Borkowski, t. 16, Warszawa.

Kowalski H., Kuźniar P., Magnuszewski A., 2013. Najniższe stany wody Wisły w Warszawie i podwodne odkrycia archeologiczne, „Gospodarka Wodna”, nr 1.

Kowalski H., Wardzyński M., 2013. Czas „potopu”. Zniszczenia Warszawy, w: M. Wardzyński, H. Kowalski, P. Jamski, *Lapidarium warszawskie. Szlachetne materiały kamieniarskie w XVI i XVII wieku*, Warszawa.

Łakociński Z., 1979. *Polonica Svecana artistica*, „Źródła do dziejów sztuki polskiej”, red. A. Ryszkiewicz, t. XVII, Ossolineum.

Myśliński K. (red.), 1992. *Wiśła w dziejach i kulturze Polski. Rola militarna Wisły w dziejach Polski, cz. I (od czasów Piastowskich do 1864 r.)*. Zbiór studiów, Warszawa.

Nagielski M., Kossarzecki K., Przybyłek Ł., Haratym A., 2015. Zniszczenia szwedzkie na terenie Korony w okresie potopu 1655–1660, red. M. Nagielski, Warszawa.

Nahlik S., 1958. *Grabież dzieł sztuki. Rodowód zbrodni międzynarodowej*, Wrocław–Kraków.

Pruszyński J., 2001. *Dziedzictwo kultury Polski, jego straty i ochrona prawna*, t. 1, Kraków.

Skrowoda P., 2007. *Wojny Rzeczypospolitej Obojga Narodów ze Szwecją*, Warszawa.

Tomkiewicz W., 1957. Zniszczenia wojenne w dziedzinie kultury, w: K. Lepszy i in. (red.), *Polska w okresie drugiej wojny północnej 1655–1660*, t. 2: Rozprawy, Warszawa.

Wegner J., 1936. *Szwedzi w Warszawie 1655–1657*, Warszawa 1936.

Wegner J., 1957a. *Warszawa w czasie najazdu szwedzkiego 1655–1657*, w: K. Lepszy i in. (red.), *Polska w okresie drugiej wojny północnej 1655–1660*, t. 2: Rozprawy, Warszawa.

Wegner J., 1957b. *Warszawa w latach potopu szwedzkiego 1655–1657*, Ossolineum.

Wejnert A. (red.), 1857. *Starożytności Warszawy*, seria 2, t. 5, Warszawa.

Susza i burza Agata Dziewulska, Paweł Kozłowski

Becker G.S., 1993. *Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis with Special Reference to Education*, The University of Chicago Press, Chicago-London.

<https://doi.org/10.7208/chicago/9780226041223.001.0001>

- Budziszewska M., Kałwak W., 2022. Depresja klimatyczna. Krytyczna analiza pojęcia, "Psychiatria Polska", vol. 56(1), s. 171-182, <https://www.psychiatriapolska.pl/pdf-127900-80561?filename=Depresja%20klimatyczna..pdf> (dostęp: 2.12.2023 r.).
<https://doi.org/10.12740/PP/127900>
- Comella R., 2006. New Governance fatigue? Administration and democracy in the European Union, "Jean Monnet Working Paper" 06/2006, New York University School of Law, New York.
- Durand C., Keucheyan R., 2020. Czas na ekologiczne planowanie, "Le Monde diplomatique" (edycja polska), vol. 3(163).
- Hart D.M., Victor D.G., 1993. Scientific elites and the making of US policy for climate change research, 1957-74, "Social Studies of Science", vol. 23(4), s. 643-680.
<https://doi.org/10.1177/030631293023004002>
- Katz L., Finestone L., Paskevich D.M., 2021. Competition when cooperation is the means to success: Understanding context and recognizing mutually beneficial situations, "Cogent Psychology", vol. 8(1), 1878984, <https://doi.org/10.1080/23311908.2021.1878984>
- Keating M., 1995. Europeanism and Regionalism, w: B. Jones, M. Keating (red.), The European Union and the Regions, Clarendon Press, Oxford. <https://doi.org/10.1093/019827999X.003.0001>
- Keating M., 2017. The invention of regions: political restructuring and territorial government in Western Europe, w: J. Agnew, V. Mamadouh (red.), Politics. Critical Essays in Human Geography, Routledge, London, s. 281-296. <https://doi.org/10.4324/9781315246512-16>
- Kimmelman M., 2017. The Dutch have solutions to rising seas. The world is watching, "The New York Times", 15.06.2017, <https://www.nytimes.com/interactive/2017/06/15/world/europe/climate-change-rotterdam.html> (dostęp: 14.09.2023 r.).
- Kowalik T., 2005. Systemy gospodarcze. Efekty i defekty reform i zmian ustrojowych, Fundacja Innowacja, Warszawa.
- Krynicka H., 2006. Koncepcja nowego zarządzania w sektorze publicznym (New Public Management), "Studia Lubuskie. Prace Instytutu Prawa i Administracji PWSZ w Sulechowie", nr 2, s. 193-202,
- Kunreuther H., Silvasi G., Bradlow E.T., Small D., 2009. Bayesian analysis of deterministic and stochastic prisoner's dilemma games, "Judgment and Decision Making", vol. 4(5), s. 363-384.
<https://doi.org/10.1017/S1930297500001200>
- Middtun A., Baumgartner T., 1986. Negotiating energy futures: The politics of Energy forecasting, "Energy Policy", vol. 14(3), s. 219-241. [https://doi.org/10.1016/0301-4215\(86\)90145-X](https://doi.org/10.1016/0301-4215(86)90145-X)
- Mueller S., Hechter M., 2021. Centralization through decentralization? The crystallization of social order in the European Union, "Territory, Politics, Governance", 9:1, 133-152,
<https://doi.org/10.1080/21622671.2019.1676300>
- Nordhaus W., 2021. Kasyno klimatyczne. Ryzyko, niepewność i ekonomia globalnego ocieplenia, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Warszawa.
- NSF, 1966. 16th Annual Report, US National Science Foundation,
<https://www.nsf.gov/pubs/1966/annualreports/start.htm> (dostęp: 23.09.2023 r.).
- Opolski K., Modzelewski P., 2004. Zarządzanie jakością w usługach publicznych, Wydawnictwo CeDeWu, Warszawa.

Piketty E.T., 2023. Krótka historia równości, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa.

PSAC, 1965. Restoring the Quality of Our Environment, President's Science Advisory Committee, Environmental Pollution Panel, The White House, Washington, <http://hdl.handle.net/2027/uc1.b4116127> (dostęp: 23.09.2023 r.).

Richardson J. (red.), 2012. Constructing a Policy-Making State? Policy Dynamics in the EU, Oxford University Press, Oxford. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199604104.001.0001>

Sorens J., 2009. The Partisan Logic of Decentralization in Europe, "Regional and Federal Studies", vol. 19(2), s. 255-272, <https://doi.org/10.1080/13597560902753537>

Wilson K.M., 2000. Drought, debate, and uncertainty: measuring reporters' knowledge and ignorance about climate change, "Public Understanding of Science", vol. 9(1), s. 1-13. <https://doi.org/10.1088/0963-6625/9/1/301>